

РЭАЛІІ І ПЕРАКЛАД (СПЕЦЫФІКА ПОБЫТУ БЕЛАРУСКАГА НАРОДА)

А.С. Галуза

Вывучаючы замежную мову, чалавек заўсёды сутыкаецца з мноствам слоў, якія можна аднесці да «неперакладных», гэта значыць якія не маюць адпаведнікаў на роднай мове. У большасці выпадкаў такія словы маюць назву «безэквівалентная лексіка», куды таксама адносяцца і рэаліі. Яны дазва-

ляюць назнасмніцца не толькі з мовай, але і з побытам краіны вынучасмай мо-
вы, што з'яўляецца не менш важным.

Магчымасці перакладу назваў рэалій, якія фактычна сустракаюцца ў
перакладах, зводзяцца да чатырох асноўных выпадкаў:

1. транслітэрацыя або транскрыпцыя;
2. апісальны пераклад;
3. прыпадабняючы пераклад;
4. гіпанімічны (абагулена-прыблізны) пераклад.

Аналізуючы спосабы перакладу рэалій побыту народа беларускага Па-
лесся, якія сустракаюцца ў рамане І.Мележа «Людзі на балоце», можна ска-
заць, што найчасцей выкарыстоўваецца трэціпосаб. Так, слова «хата» (жылая
сялянская пабудова, зрубленая з бярвення) перададзена як «**die Kate**» (ма-
ленькі сялянскі дом бедняка ці батрака).

Можна знайсці і прыклады апісальнага перакладу рэалій, напрыклад:
«**аппарак**» (традыцыйнае адзенне беларускіх жанчын - спадніца з саматканай
тканіны ў клетку ці палосы) апісаны як «**Handgeweber, gestreifter Rock**»,
што перадае асноўны сэнс беларускай рэаліі.

Што датычыцца гіпанімічнага спосабу, то ён таксама сустракаецца ў
перакладзе. Найбольш яркі прыклад гэтаму - выкарыстанне нямецкага слова
«**der Zuber**» (пасудзіна з двюма ручкамі) для абазначэння адразу трох прад-
метаў беларускага побыту, а менавіта для такіх як «цэбар» (драўляны гаспа-
дарчы посуд для замешвання пойла для хатняй жывёлы), «**ражка**» (тое ж,
што і цэбар, але меншых памераў) і «**кубер**» (бандарны выраб з накрывкай
для захоўвання адзення, саматканага палатна, каштоўных рэчаў).

Патрэбна адзначыць, што менавіта выкарыстанне ўсіх чатырох споса-
баў надае прыкметы перакладу, што дазваляе перадаць каларыт і своеасаб-
лівасць побыту народа.

Літаратура:

1. Влахов С., Флорин С. Непереводимое в переводе. М., Международные от-
ношения, 1980.
2. Федоров А. В. Основы общей теории перевода. М., Высшая школа, 1983.
3. Мележ І. Людзі на балоце. Мн., Мастацкая літаратура, 1973.
4. Melesh I. Menschen im Sumpf. Berlin, 1974.